

Vi skriver til dere i dyp sorg og fortvilelse etter en hendelse som har snudd vårt liv på hodet. Et innbrudd i vårt hjem resulterte i omfattende skadeverk og, verre enn det, den brutale drepingen av vår kjære katt. Forbrytelsen ble begått på bestialsk vis, og gjerningspersonen ble erklært strafferettslig utilregnelig. Det verste sjokket har lagt seg, men vi står igjen med en frykt som preger vår hverdag: Hva skjer nå? Hvordan kan vi vite om vi er trygge?

Saken ble henlagt på grunn av gjerningspersonens mentale tilstand. Dette etterlater oss i en situasjon der vi ikke har rett til å vite når vedkommende vender tilbake til sitt hjem, om han mottar medisinsk behandling, eller om risikoen for gjentakelse er redusert. Taushetsplikten beskytter kun gjerningspersonens rettigheter, men hvem ivaretar oss, de fornærmede?

Usikkerheten og frykten er overveldende. Å plutselig møte gjerningspersonen i vårt eget nabolag ville være en enorm psykisk belastning. Vi lever i konstant uvisshet om hvorvidt han får adekvat behandling, og dermed om han fremdeles utgjør en fare. Denne belastningen kunne vært redusert dersom vi hadde rett til grunnleggende informasjon. Det er også urovekkende at taushetsplikten i prinsippet også gjelder overfor politiet, noe som betyr at selv de som skal beskytte oss, ikke alltid har tilgang til nødvendig informasjon.

Denne problemstillingen gjelder ikke bare oss. Vi kan se for oss lignende tilfeller, for eksempel en eldre enke som ble utsatt for grov vold av sin nabo i en boligblokk. Naboen blir erklært utilregnelig og blir sendt til tvungent psykisk helsevern. Etter en tid blir han returnert til sin bolig uten at enken får vite om det. Plutselig møtte hun sin overgriper i oppgangen. Ingen har informert henne om at han var tilbake, og hun vil leve i konstant frykt for å bli angrepet igjen. Dette kan ikke være et rettferdig system.

Vi ber derfor om en lovendring som balanserer hensynet til taushetsplikt med hensynet til samfunnets trygghet. Vi foreslår endringer i følgende lover:

1. **Helsepersonelloven § 21** – Innføre en bestemmelse som gir politiet adgang til å informere fornærmede i spesielle tilfeller der en utilregnelig gjerningsperson returnerer til sitt bosted i umiddelbar nærhet til fornærmede.
2. **Psykisk helsevernloven § 3-6 a** – Innføre en informasjonsplikt overfor fornærmede om hvorvidt gjerningspersonen fortsatt er under behandling og om han fortsatt utgjør en risiko for samfunnet.
3. **Straffeprosessloven § 242** – Endre bestemmelsen om innsyn for fornærmede, slik at de har rett til informasjon om gjerningspersonens tilbakekomst og medisinske oppfølging dersom det foreligger en konkret risiko for gjentakelse.
4. **Forvaltningsloven § 13 a** – Unntak fra taushetsplikt for offentlige myndigheter, slik at de kan informere fornærmede dersom det er nødvendig for deres trygghet.

5. **Pasient- og brukerrettighetsloven § 3-6 a** – Gi fornærmede rett til informasjon om hvorvidt vedkommende mottar tvungen behandling, dersom dette er nødvendig for deres trygghet.

Dersom disse lovendringene vedtas, vil vi oppnå:

- ✓ Fornærmede får informasjon om hvorvidt en voldsgjerningsperson er tilbake i nærområdet.
- ✓ Fornærmede får vite om vedkommende mottar nødvendig medisinsk behandling.
- ✓ Politiet får innsyn i helseopplysninger når det er nødvendig for samfunnssikkerheten.
- ✓ Helsevesenet får en klar hjemmel til å gi informasjon der det er nødvendig for å beskytte fornærmede.
- ✓ Taushetsplikten tilpasses slik at hensynet til fornærmede ivaretas uten at sensitive helseopplysninger røpes unødvendig.

Vi trenger trygghet. Vi trenger visshet om at vårt hjem ikke igjen skal bli et åsted for frykt og overgrep. Det er ikke rettferdig at vi, som har blitt rammet av en alvorlig forbrytelse, må bære hele byrden av uvisshet, mens gjerningspersonen beskyttes av en taushetsplikt som setter hans rettigheter over vår sikkerhet. Vi ber dere om å handle for å beskytte uskyldige borgere fra å leve i konstant frykt.

For å presisere, den som er fornærmet i en sak hvor det er utøvet vold, (voldsmann i vår sak brøt seg inn med kniv for å drepe oss iht det politiet har opplyst), må ha rettigheter. Jeg velger å bruke vår sak for å illustrere utfordringen.

I vår sak bor voldsmannen 12 m fra vårt hus. Ingen alarm vil kunne stoppe en voldsmann som hopper gjennom et vindu, når alt tyder på at folk er hjemme. TV sto på og bilene sto parkert på gårdsplassen. Han brøt seg inn i TV-stuen og TV var synlig fra det vinduet han knuste og hoppet igjennom.

Så ser man praktisk på vårt tilfelle så må vi selv ta initiativ til å trygge vår hverdag. Voldsmannen, som men voldsom kraft mishandlet katten vår på det groveste, før han skar hodet av den, og raserte hele huset, må stoppes fysisk. Den enorme styrke han har brukt viser at i tillegg at en fysisk hindring må være sterk. Film på vinduene er noe sikkerhetseksperten mente ikke ville hindre gjerningsmannen å komme inn, så vi måtte fysisk få tilpasset og montert jernstenger i alle vinduer slik at gjerningsmannen ikke fysisk kommer seg inn. Og alle ytterdører måtte sikres med nye og bedre låser, samt stålbeslag. Vi bor på landet på den vakre idyllen [REDACTED] og her har man inntil nå ikke låst dørene engang. Det oppfattes helt absurd å måtte betale i underkant av 100.000 for kameraovervåkning og få montert fysiske hindringer i alle vinduer for å kunne føle seg trygg. Det føles selvsagt om at man bor i et fengsel! Blir det brann hos oss har vi et begrenset antall rømningsveier, men vi må faktisk sikre oss mot innbrudd basert på

historien, og derfor vurderte vi at sjansen for et nytt innbrudd hvor en gjerningsmann vil drepe oss er større enn at det oppstår en brann.

I eget hjem behøver man å oppleve trygghet, og dette er dessverre måte vi opplever trygghet under disse omstendighetene. Man kan selvsagt flytte, men det oppfattes enda mer absurd. Jeg legger for klarhetens skyld til at vi aldri har møtt gjerningsmannen eller har snakket med ham, ei heller har vi noen konflikt med ham. Han har diagnosen paranoid schizofreni, og saken ble derfor henlagt.

Realiteten er da at vi ikke har krav på noen form for informasjon. Hans nærstående gjør altfor å tie dette og bagatellisere det, og vil derfor ikke dele noe med naboene, som alle er usikre og redde for om dette kan skje igjen.

Dette er altså bakteppet for vår henvendelse. Hadde vi fått en opplysning fra politiets side om at han er kommet hjem, er vi mer obs på personen og er oppmerksom på at vi kan møte på ham og dermed aldri går alene, og hadde vi på en tilsvarende måte fått informasjon om at samfunnet, dvs helseforetak/helsemyndigheter ivaretar han for å minimere mulighet til gjentakelse, hadde vi blitt beroliget.

Det vi sitter igjen med av informasjon rundt dette nå er at han har kommet hjem, noe vi ser daglig og vi vet ikke om han blir medisiner. Det vi er opplyst om fra fagpersonell, som ikke har noe med saken å gjøre, er at han slippes ut og tilbake til sin bolig så snart hans sinnstilstand bedrer seg. Han er da samtykkekompetent, og kan selv velge om han vil ta medisin, om det er ikke sikkert at han trenger å ta noen form for medisin.

Mao, og i klartekst, han kan når som helst på nytt komme i den psykiske tilstanden han var når han brøt seg inn hos oss og mishandlet katten vår og drepte den, mest sannsynlig for at han ikke fant noen mennesker å drepe.

Vi ber om forståelse for at dette er en meget stor utfordring for oss som bor både i dette huset og nabolaget, siden vi ikke vet om vi var et tilfeldig offer eller om det var personlig.

Vi tillater oss å komme med noen forslag til lovendring, men er klar over at det er mange hensyn å ta og det er selvsagt opp til politikerne både å bestemme hvilke lover man ønsker evt å endre og ikke minst lovteksten. Hensikten vår er kun å rette søkelyset på at den som er fornærmet i en slik sak også må kunne føle en trygghet og det må en endring til i lovgivningen for at det skal være mulig å oppnå dette. Så ta forslagene til lovendringstekst kun som en presisering av problemstillingen.

Vi har selvsagt mer informasjon om saken vår, og kan belyse ytterligere om hvordan vi lever med utfordringene, dersom det har interesse.

Med håp om handling og endring.

28.03.2025

